

min Overbevisning, at man i vide Kredse ude omkring i Landet med stor Forventning og Nysgerrighed ser paa Udviklingen af denne Sag. Det vilde ogsaa være af Interesse for det Valg, der staaer for Døren nu, om man kunde faa en bestemt Udtalelse saavel fra Regeringen som fra Regeringspartiets Ordfører om de Spørgsmaal, jeg har tilladt mig at fremdrage.

Ulrich: Det ærede Medlem, der nu talte for Socialdemokraterne, udtalte sin Forbavelse over, at dette Forslag var forelagt fra radikal Side. Paa en Maade kan jeg forstaa dette, paa en Maade ikke. Jeg kan forstaa, at Forbavelsen fremkom med Hensyn til det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen; men at Lovforslaget er forelagt af det radikale Parti, synes jeg i og for sig er ganske naturligt. Naar man tænker paa, at Socialdemokratiet jo nu i flere Aar har udfoldet et ret stort Arbejde for at faa en saadan Lovgivning fremmet her paa Tinge, er det ganske naturligt, at det Parti, som har staaet i nært Samarbejde med Socialdemokraterne, og som maaske i den kommende Tid tænker sig at komme til at staa i et endnu snævrere Samarbejde med dette Parti, ogsaa har følt en vis Trang til at følge med paa dette Omraade for ikke at blive distanceret i Opløbet. Derfor tror jeg ikke, man skal være saa forbavset over, at dette Forslag er kommet frem. Men jeg vil indrømme, at ogsaa jeg føler mig noget forbavset over, at det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen har været Hovedmanden i Bestræbelsen for en Lovgivning af denne Art; thi han har Gang paa Gang under vore forskellige Jordlovsdebatter været en ivrig Modstander af Driftslaan til Statshusmænd. Naar det ærede Medlem saa kommer her med et Lovforslag som det foreliggende, hvor man i Parentes sætter „fortrinsvis Nybyggere“, saa antyder det netop en ganske overordentlig Kovending hos det ærede Medlem, idet han nu har den Opfattelse, at et saadant Laan til Statshusmænd er af det gode.

Jeg skal tillade mig at sige, at det forekommer mit Parti, at dette Lovforslags Forelæggelse paa nærværende Tidspunkt er ganske overflødig, thi man maa paa Forhaand kunne sige sig selv, at det lader sig ikke gennemføre i denne Samling. Det forekommer os at være en Slags Skilten med Interesser i en bestemt Retning, som det ærede Parti mener kunde være formaalstjenlige forud for et Valg. Naar man husker tilbage til Marts Maaned 1918, vil man se, at da skete der noget akkurat tilsvarende fra

det radikale Partis Side; da blev der her i Tinget af den daværende Statsminister, det ærede Medlem Hr. Zahle, som den Gang optraadte som Stedfortræder for den daværende Landbrugsminister, det nuværende ærede Medlem Hr. Kr. Pedersen, fremsat et Lovforslag, som gik ud paa at yde Driftslaan til mindre erhvervsdrivende, baade Landbrugere, industridrivende og handlende. Dette Lovforslag blev ligeledes fremsat umiddelbart forud for et Valg. Der er blot den store Forskel, at det Lovforslag blev gennemført, og det vil det her foreliggende sikkert ikke blive.

Men disse to Forslag, som i Virkeligheden gaar ud paa det samme, er dog saa overordentlig forskelligartede i deres Opbygning! Jeg maa sige, det forbavser mig noget, at man virkelig mener, at Tiden er inde til at udskille Landbruget særligt fra andre Erhverv. Thi jeg vil dog mene, at naar man overhovedet vil gaa til at yde Driftslaan, kan man ikke udelukke andre Erhverv, saa maa man tage Tanken op og drøfte den til Bunds, overveje, om Driftslaan i det hele taget er af det gode, om det er formaalstjenligt eller paakrævet, og saa maa man løse Spørgsmaalet samlet, saa kan man ikke yde Driftslaan ensidigt til eet Erhverv, saaledes at man udelukker de andre.

Saaledes som Lovforslagets § 5 er formet, hvor det foreslaas at inddrage de Penge, der efterhaanden bliver tilbagebetalt efter Lov Nr. 166 af 20. Maj 1918, omfatter det jo hele den nævnte Lov, som gav Driftslaan ikke alene til Landbruget, men ogsaa til Industri og Handel; og dette Laan er jo paa 10 Mill. Kr., hvoraf der nu i Aar skulde være indgaaet 3 Mill. Kr., men hvoraf der sikkert næsten intet er indgaaet. Saa saaledes som Lovforslaget er fremsat her, vil det kunne komme til at dreje sig om en Laanefond paa 20 Mill. Kr.; og hvorvidt dette er formaalstjenligt og nødvendigt, maa meget nøje overvejes.

Jeg kan ikke se rettere end, at saaledes som det er foreslaet i § 1: at disse Driftslaan skal ydes med et Beløb af 1 500 Kr., som efter et Aars Forløb skal afbetales gennem de paafølgende 5 Aar; altsaa med 300 Kr. aarlig, vil de mindre Jordbrugere aldeles ikke se sig i Stand til at svare disse Ydelser. Og det ser noget aparte ud at fremsætte et Lovforslag om en betydelig Hjælp til mindre Jordbrugere, naar man samtidig strammer Betingelserne for disse Laan saa stærkt, at det paa Forhaand er givet, at de paagældende ikke kan opfylde de Krav, man stiller til dem. At man kræver Kommunens